Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

AEJ
BULGARIA

КЪДЕ СЕ РАЗПРОСТРАНЯВА ДЕЗИНФОРМАЦИЯТА В РОМСКАТА ОБЩНОСТ

КЪДЕ СЕ РАЗПРОСТРАНЯВА ДЕЗИНФОРМАЦИЯТА В РОМСКАТА ОБЩНОСТ

АВТОРИ: МИНА КИРКОВА, МИХАИЛ МИШЕВ

Достъпът до информация е важна част от социалното приобщаване и благосъстоянието, **пише в свой доклад "The Mercury Project".** Според изследователите неравенствата в обществото резултират и в различия в достъпа до информация, които от своя страна си взаимодействат с други форми на маргинализация. Разпространението на дезинформация е проблем от глобални мащаби. Фалшивите, подвеждащи и изфабрикувани новини обаче се разпространяват по различен начин в различните общности, както показват стотици изследвания на феномена по цял свят.

Ромските общности са жертва на мащабно историческо изключване в повечето европейски страни. Медиите могат да бъдат мощен инструмент за включването на дадена група в менталната карта на обществото или, напротив, да допринесат за нейното изключване и онеправдаване. Разпространението на дезинформация играе важна роля в тези процеси.

Медийната враждебност по отношение на ромските общности в България има две проявления, пишат от Фондация С.Е.Г.А. в своята **публикация "Грижа за истината - срещу фалшивите новини и антиромската дезинформация"**. Едната е дезинформацията, която се разпространява в самите общности, а другата е дезинформацията по техен адрес. Първата влияе на действията и мирогледа им, а втората на самочувствието им и формирането на мнението им за тяхната роля в обществото. За разпространението на дезинформация в ромските общности играе роля и естеството на житейската им среда, смята един от авторите на публикацията Румян Сечков. "Затворената общност определено е по-уязвима на дезинформация. Вътре ври и кипи. Отвън по-трудно се получава информация", **коментира той пред "Дойче Веле".**

Проучването "Медийни и онлайн наративи, фалшиви новини и тенденции за дезинформация, засягащи ромите в България", проучването "Медийни и онлайн наративи, фалшиви новини и тенденции за дезинформация, засягащи ромите в България", публикувано от Фондация С.Е.Г.А., в партньорството с Центъра за изследване на демокрацията (ЦИД), Фондация „Рома – Лом" и Фондация „Приложни изследвания и комуникации", изследва възприемчивостта на представители на ромската общност в България към фалшиви новини и дезинформация. Респондентите в изследването посочват, че високите нива на неграмотност и компрометираната връзка между ромите и публичните власти създават благоприятна среда за разпространение на дезинформация.

Тази публикация изследва начина, по който се разпространяват дезинформационни послания в ромската общност в България, кои наративи достигат до общността и какво влияние оказват, както и специфични за тази група послания, които са насочени конкретно към хората от общността.

КЪДЕ СЕ РАЗПРОСТРАНЯВА ДЕЗИНФОРМАЦИЯТА В РОМСКАТА ОБЩНОСТ

Характеристиките на до голяма степен затворената ромска общност подпомагат разпространението на дезинформация. Често тези послания не се разпространяват злонамерено, а просто се споделят от хора, които са повярвали в тях и не са проверили достоверността им, отбелязва **доклада "Осъзнаване и борба с дезинформацията в ромската общност"** на Център "Амалипе". Атмосферата на доверие в самата затворена общност подпомага разпространяването на такава подвеждаща или фалшива информация, макар и разпространена не с користни цели в голяма част от случаите.

Изолираната общност на ромите в България се простира и в онлайн средите, където голяма част от комуникацията и общуването се случва в рамките на затворени групи във Фейсбук, както и в частни канали в платформи за изпращане на криптирани съобщения като Уотсап. Според експерта Румян Сечков в тези затворени групи се наблюдава и това как едни и същи източници разпространяват дезинформация за различни наративи: от Истанбулската конвенция, през Стратегията за детето, до пандемията от Ковид-19 и войната в Украйна.

	Domain (634)	Traffic Share
1	facebook.com	58.35%
2	instagram.co...	12.80%
3	x.com	5.66%
4	reddit.com	5.42%
5	tiktok.com	2.46%
6	linkedin.com	2.73%
7	pinterest.com	2.39%

Фейсбук остава най-популярната платформа в България, показват данни на SimilarWeb. Това е и социалната мрежа, която е предпочитана от ромската общност в България за набавяне на информация, показва изследването на ЦИД. Въпреки че голямата част от респондентите в анкетата съобщават, че се информират от Фейсбук, независимо от възрастта им, редно е да се отбележи също, че проучването показва, че по-младите хора подхождат по-критично към публикациите в социалната мрежа и споделят пред изследователите, че имат навика да проверяват повторно информацията, в която са се усъмнили.

По-малко популярните платформи като Инстаграм и ТикТок също не са за пренебрегване при анализ на дезинформацията, която се разпространява във всяка общност. Особено в ТикТок, където са важни т.нар. Opinion makers или личности, формиращи мнението на останалите в общността, се отличават някои примери за такива хора от ромската общност в България, които разпространяват дезинформация по някои от по-разпространените наративи като антиукраинска, антизападна пропаганда, противопоставянето между българи и роми, както и послания за "опасностите", пред които са изправени децата в общността.

Личностите, формиращи мнението в ромските общности, често са свързани и с религиозната общност, към която много от хората в общността принадлежат. Някои от тях имат присъствие в социалните мрежи, където също споделят посланията си, а други разчитат повече на контакта лице в лице. Във Фейсбук групите, които бяха анализирани в рамките на тази публикация, се забелязва, че посланията, свързани с религията, преобладават. Те далеч невинаги са свързани с разпространение на някакъв дезинформационен наратив, но създават възможности за обвързване с пропагандни дискурси като "борбата с ЛГБТИ-пропагандата" и антизападната реторика, която се основава на "традиционните християнски ценности".

КАКВИ ДЕЗИНФОРМАЦИОННИ НАРАТИВИ СЕ РАЗПРОСТРАНЯВАТ В РОМСКАТА ОБЩНОСТ В БЪЛГАРИЯ

Голяма част от дезинформацията, която се разпространява в ромската общност, не се ограничава само до нея и не е свързана със специфични за тази група послания.

Носталгия по режима преди 1989 г.

Един от популярните наративи е носталгията към социалистическия строй в България. Публикации с такива послания се радват на огромен интерес в ромските групи във Фейсбук. В групата "Светът на ромите", която има над 60 000 последователи в социалната мрежа администраторът с име на профила "Мария Кирова" споделя много такива публикации. Сред тях има и **дезинформация, опровергавана от проверители на фактите** преди.

Светът На Ромите

Public group · 60.7K members

About | Discussion | Featured | People | Events | Media | Files

Мария Кирова
Admin · 20 June 2023 ·

КОГАТО ЦИФРИТЕ ГОВОРЯТ И БОГОВЕТЕ МЪЛЧАТ!

Информацията е официална по данни на ООН, ОССЕ и ЦРУ за периода 1988 г./1989 г. – 2019 г./2020-та година!..
Народна република България: Стандарт на живот в света — 26-то място в света.
Република България: Стандарт на живот в света — 89-то място.

Народна република България: Качество на здравеопазването — 6-то място в света.
Република България: Качество на здравеопазването — 82-ро място.

Народна република България: Качество на образованието в света — 2-ро място в света.
Република България: Качество на образованието в света — 78-мо място.

Народна република България: Технологични производства — 3-то място в света.
Република България: Технологични производства — 116-то място в света.

Народна република България: Свобода на словото в света — 68-мо място в света.
Република България: Свобода на словото в света — 112-то място.

Мария Кирова
14 August 2021·

Ето го българина , който построи България, нахрани народа, прослави българите и увеличи населението! Създаде им работа, спокойствие, сигурност и достоен живот! Той не беше учен човек, с четвърто отделение постигна всичкото това! НО БЕШЕ БЪЛГАРИН!!!
След него само рушат и плюят!
След него , до политиката не са допускани българи!
След него законите и конституцията се четат както дявола - евангелието!
След него политическите решения вече не се вземат в страната!
След него държавата бе откъсната и изолирана от Русия!
След него българите намразиха родината си!
След него изтриха историята от учебниците и от съзнанието на децата!
След него - няма такава държава България :Поклон пред паметта му!

Друга публикация от същия профил идеализира бившия лидер на Народна Република България Тодор Живков. Тя е събрала цели 12 000 споделяния, над 2900 реакции и над 380 коментари. Друга публикация относно Тодор Живков в същата група също събира стотици коментари и интеракции. Публикации, възхваляващи социалистическия режим, могат да бъдат открити и в други групи като "#Обединени роми#" с над 1400 последователи, "Сливен квартал Надежда" с над 4300 последователи, "САМО ЗА РОМИ СЪЗДАТЕЛ SLAVI MANCEV" с над 61 000 последователи, "Global Romani Network" с над 7000 последователи. В тези групи не се забелязва координирано разпространение на тези послания от едни и същи профили.

Голяма част от тези публикации представят неверни или манипулативни данни, за да докажат тезата, че при предишната форма на управление хората са живеели по-добре, което явно резонира и с ромската общност в България, въпреки че политиката на ръководството на Народна Република България преди 1989 г. е за непризнаване на малцинствата. Това може да стане ясно и от **занижените данни за броя на ромите** в страната в този период. Освен тази политика, по време на режима на Живков в България **ромите са подложени на асимилация, принудително заселване** и вкарване на деца в т.нар. помощни училища, където се набляга на предмети като трудово обучение за сметка на например точни науки.

Антиукраинска дезинформация

След началото на пълномащабната инвазия на Русия в Украйна през февруари 2022 г. в ромските групи и страници във Фейсбук се наблюдава разпространение на дезинформационните наративи, които проверителите на фактите проследиха на много места - в България, в Европа и в целия свят. В групите "#Обединени роми#" и "Светът на ромите" и "Сливен квартал Надежда" се разпространяват такива наративи спорадично. Сред тях са например внушенията, че българите могат да бъдат "вкарани във войната", че "всички българи" подкрепят Русия, за украинската пшеница и гневни публикации за издигането на украинското знаме на различни административни и други сгради в България.

В профила "Братя Сестри България", който има близо 5000 приятели във Фейсбук се наблюдават най-различни публикации и послания, не всички от които събират голям брой интеракции. Мъжът, който публикува видеа и снимки от този профил има и над 23 000 последователи в ТикТок, където събира десетки хиляди гледания на видеата си в профила @ivan_iliev5. В този профил също се разпространяват антиукраински послания, както и по-общи пропагандни наративи против Запада.

https://vm.tiktok.com/ZGdLJsDER/

Във Фейсбук групата "САМО ЗА РОМИ СЪЗДАТЕЛ SLAVI MANCEV" се разпространяват също най-различни антиукраински наративи, опровергавани преди от проверители на фактите. В тази група се наблюдава и едно специфично за ромската общност послание. Популярният в цяла България дискурс за украинските бежанци, които **получават пари от държавата, заемат местата на българските деца в училищата и пр.** Тази група е свързана и с противопоставяне между украинските бежанци и ромите. В редица коментари на публикация от сайта **namoreto.bg** със заглавие "Бургас изгони цигански катуни от Ямбол и Сливен" например се вижда, че много хора от ромската общност се чувстват ощетени за сметка на украинските бежанци в страната.

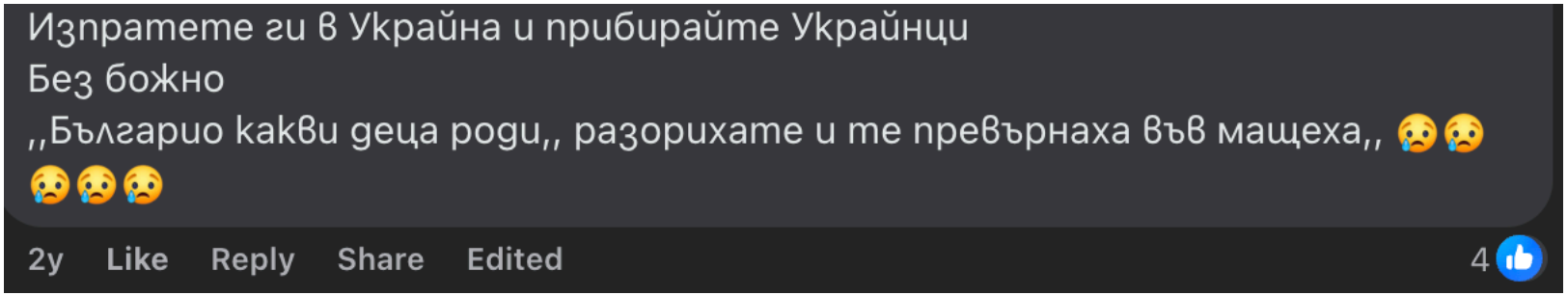

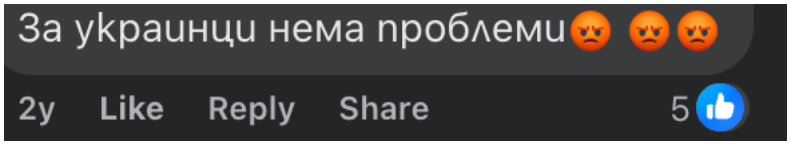

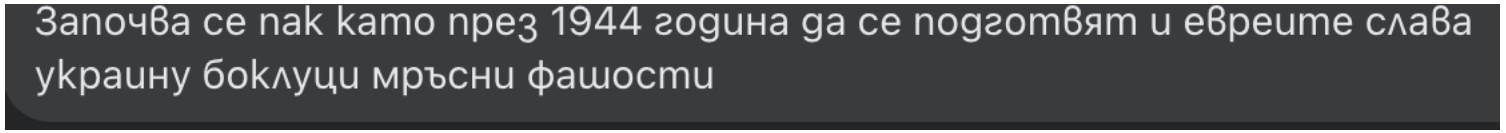

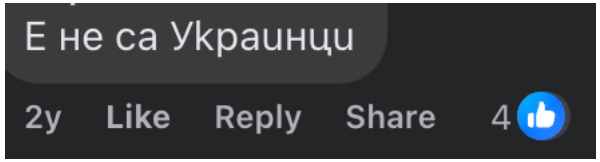

Много популярна публикация, в която във видеоклип се вижда, че човек разговаря по телефона с потенциален работодател, който го пита дали е от български произход и когато разбира, че не е, прекратява разговора, също могат да бъдат прочетени подобни коментари.

Подобни наративи се разпространяват активно и в други европейски държави, като в Чехия противопоставянето между роми и украинските бежанци достигна и до протестни шествия на ромската общност в страната. **Експерти смятат,** че дезинформацията, която се разпространява в ромската общност там, е изиграла сериозна роля за разделението. Ескалацията в Чехия беше подсилена и от криминален случай - украинец наръга с нож и уби представител на ромската общност в Брно през лятото на 2023 г. В Чехия дезинформацията по адрес на украинските бежанци, която е достигнала и до ромските общности, следва до голяма степен кремълските пропагандни модели, **пишат местни журналисти.**

В групата "Global Romani Network" активно се разпространяват дезинформационни наративи за войната в Украйна. Прави впечатление, че голям процент от публикациите по темата са направени от един и същи профил с името "Shani Sashka". Проверка на публикациите на профила, който е публичен, показва, че антиукраинските и проруски наративи се споделят многократно и с всички лични последователи на профила, които наброяват над 2800. Профилът "Shani Sashka" споделя и партийна агитация на "Възраждане", както в личната си страница, така и в групата "Global Romani Network". Публикациите, свързани с партията на Костадин Костадинов, не събират почти никакви интеракции.

В друга група - "КАЛДЪРАШИТЕ РОМИ ВАРНА РЕГИЙОН", която има над 9400 членове, дезинформацията за войната в Украйна се споделя активно от профил с името "Donka Petrova". Проверка на активността на профила показва, че от него се публикуват едни и същи послания в редица групи. Често едно и също съобщение се публикува в няколко различни групи в отстояние от няколко минути между публикациите. Такива са например публикации за предполагаемите "биолаборатории в Украйна", **за съществуването на които няма доказателства,** внушенията за паричната помощ, която украинските бежанци в България получават и изфабрикуван "апел" от руския президент Владимир Путин, в който се разпространяват редица неверни и манипулативни твърдения за войната в Украйна.

Част от антиукраинската дезинформация, която се разпространява в ромските групи и страници във Фейсбук, е един наратив, който е специфичен за тази общност. Става дума за снимки на завързани за стълбове и дървета хора с лица, намазани със зелена боя. За тях се твърди, че са роми, които са третирани по този начин само заради етническата си принадлежност. **Реалността е друга.**

Макар снимките да са истински, това, което показват, е дело на украинската група за граждански арести **"Л.О.В.Ц.І."**, която преследва и "наказва" престъпници, които извършват кражби. Срещу хората в тази група има много критика и в самата Украйна, където правозащитни организации се борят да прекратят дейността на групата. Много от публикациите по темата твърдят, че снимките са доказателство, че в Киев управлява "нацистки режим" или че ромите се използват за жив щит от украинската армия. Тази дезинформация е **достигнала до ромските общности** в много европейски държави.

Дезинформация за коронавируса и ваксините срещу него

При началото на пандемията през март 2020 г. Ромската общност в България беше допълнително маргинализирана и виктимизирана като в началото на локдаун режима се разпространиха слухове, че представители на ромската общност не спазват мерките. Така се стигна и до изолирането на ромските квартали в някои части на България. Респонденти в **проучването** на Фондация С.Е.Г.А посочват, че в ромската общност е насадено вярването, че вирусът не съществува и се използва само като претекст хората да бъдат затворени.

Във Фейсбук групите на ромската общност в България се наблюдават публикации от пика на пандемията, в които се всява недоверие по адрес на коронавируса. Някои публикации твърдят, че Ковид-19 не съществува, че не е толкова опасен, че е само световна конспирация за изолирането на хората или дори за "избиването" на голяма част от човечеството - конспиративни теории, които са **опровергавани многократно.**

Много от публикациите, свързани с коронавируса, са част от наратива за предполагаемата вреда от ваксините срещу Ковид-19. В някои групи се споделят посланията на партия "Възраждане", която изгради голяма част от политическите си кампании по време на пандемията на дезинформация за ваксините. Споделят се също видеа от Фейсбук групата "Без Лого", която разпространяваше по време на пандемията множество видеа, за които се твърдеше, че показват протести срещу мерките и ваксините. Твърденията в тази група също са **опровергавани преди.**

Недоверието на ромската общност към медиите и властите също се отразява на отношението към ваксинационната кампания и ваксините въобще. В други случаи пък силната религиозност на някои ромски групи ги **кара да отказват ваксинация** и да излагат себе си и останалите на риск. Още преди началото на пандемията от коронавирус вероятността децата от ромски произход да бъдат ваксинирани е била по-малка в сравнение с децата от неромски произход (коефициент на вероятност = 0,325), установява **изследване от 2016 г. в 12 държави от ЕС. Проучване на Институт „Отворено общество – София"** от 2021 г. показва, че от анкетираните в рамките на изследването представители на ромската общност в България, едва 4% са се ваксинирали. "Събраните данни свидетелстват за силна информационна уязвимост на изследваните общности, като ниската готовност за ваксиниране срещу Ковид-19 е само едно от проявленията на тази уязвимост. Съдържанието на масово разпространените конспиративни теории директно подкопава доверието в самите процедури и институции за опазване на общественото здраве в България и по света", обобщават авторите на публикацията. Дезинформация за грижата за общественото здраве в България и по света (в частност от СЗО) също се разпространява в ромските групи.

Популярен наратив по време на пандемията от Ковид-19 беше свързан именно с ваксинацията и дезинформацията, че с ваксините срещу коронавируса в организма се вкарват и чипове. Страхът от посегателство срещу човешкото тяло отново е обвързан с християнската вяра. Дезинформационните послания от времето на пандемията внушаваха, че чрез ваксините в тялото на хората ще бъде вкаран белега на Звяра - 666, което предвещава идването на т.нар. последни времена. Освен в публикации в групи в социалните мрежи, този наратив се разпространява и по време на проповеди от пастори в общността. Този наратив се разпространява в редица затворени и публични групи в ромската общност и е достигнал до стотици хиляди хора. Трябва да се отбележи също, че този наратив е опровергаван в страницата "Християнска църква Мир Вам" - **във видеоклип** създателите на страницата обясняват защо ваксините срещу Ковид-19 не могат да съдържат чипове, а също и защо чипирането въобще не може да отговаря на историята в Библията, с която е свързан дезинформационния наратив.

Ниските нива на информираност за коронавируса се отразяват на ромските общности и в други държави. В Унгария например **експерти казват,** че комбинацията от условията на живот на много ромски общности в сегрегирани пространства, недоверието в институциите и ниската образованост допринасят за вярата в дезинформация и конспиративни теории. Това от своя страна е повлияло на желанието за ваксинация срещу коронавирусната инфекция и било особено опасно за членовете на тази общност.

Дезинформация срещу "джендъра" и ЛГБТ-общността

Тези послания се появяват и в ромските групи във Фейсбук, макар и по-малко от останалите наративи, на които вече обърнахме внимание. Тук се забелязва по-скоро спорадично споделяне на дезинформация, свързана с ЛГБТ-общността. Единствено в групата "#Обединени роми#" тези публикации са направени само от един профил - с името "Милена Виденова".

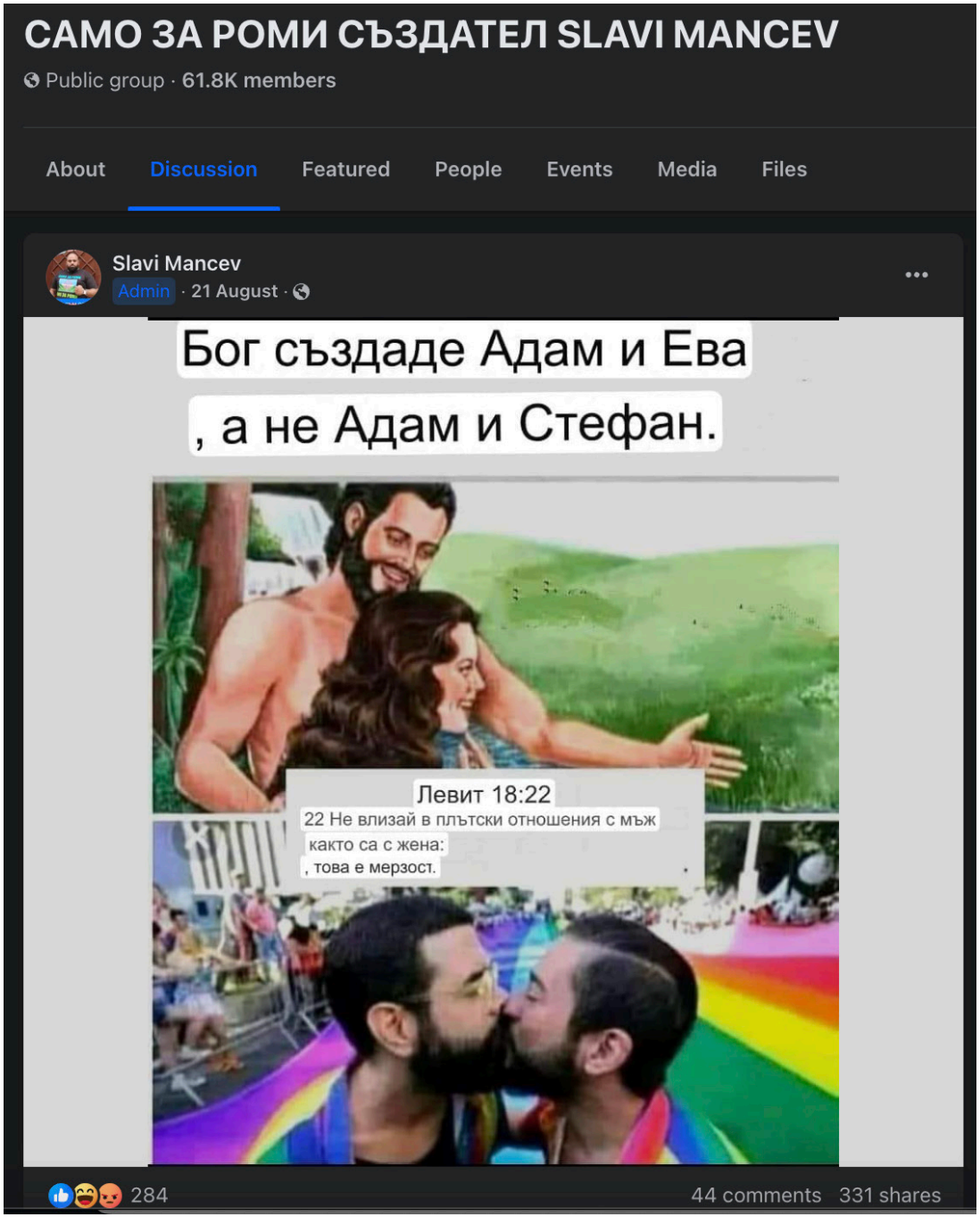
САМО ЗА РОМИ СЪЗДАТЕЛ SLAVI MANCEV
Public group · 61.8K members
About
Discussion
Featured
People
Events
Media
Files
Slavi Mancev
Admin · 21 August ·
Бог създаде Адам и Ева
, а не Адам и Стефан.
Левит 18:22
22 Не влизай в плътски отношения с мъж
както са с жена:
, това е мерзост.
284
44 comments
331 shares

Много споделяния и интеракции например събира публикация на администратора на групата "САМО ЗА РОМИ СЪЗДАТЕЛ SLAVI MANCEV", в която се цитира част от Библията, която осъжда еднополовите връзки. Силната религиозност на ромската общност прави популярни и свързани с нея хора като например "Encho Enchev", който също публикува анти-ЛГБТИ в профила си, който има над 3400 последователи и 1234 приятели.

Дезинформацията по темата за ЛГБТИ-общността също се обвързват с християнството в много случаи. Например публикация със снимка от Полша, на която група мъже се молят, събира хиляди интеракции в ромските групи във Фейсбук, като там тя е директно обвързана с "предпазване" от "ЛГБТ+ извращенията". По подобен начин видеоклип, в който американски пастор обяснява, че Бог "е всеки от нас", включително може да бъде "гей, лесбийка, транссексуален" и т.н., се използва, за да се провокира омраза към ЛГБТИ-общността.

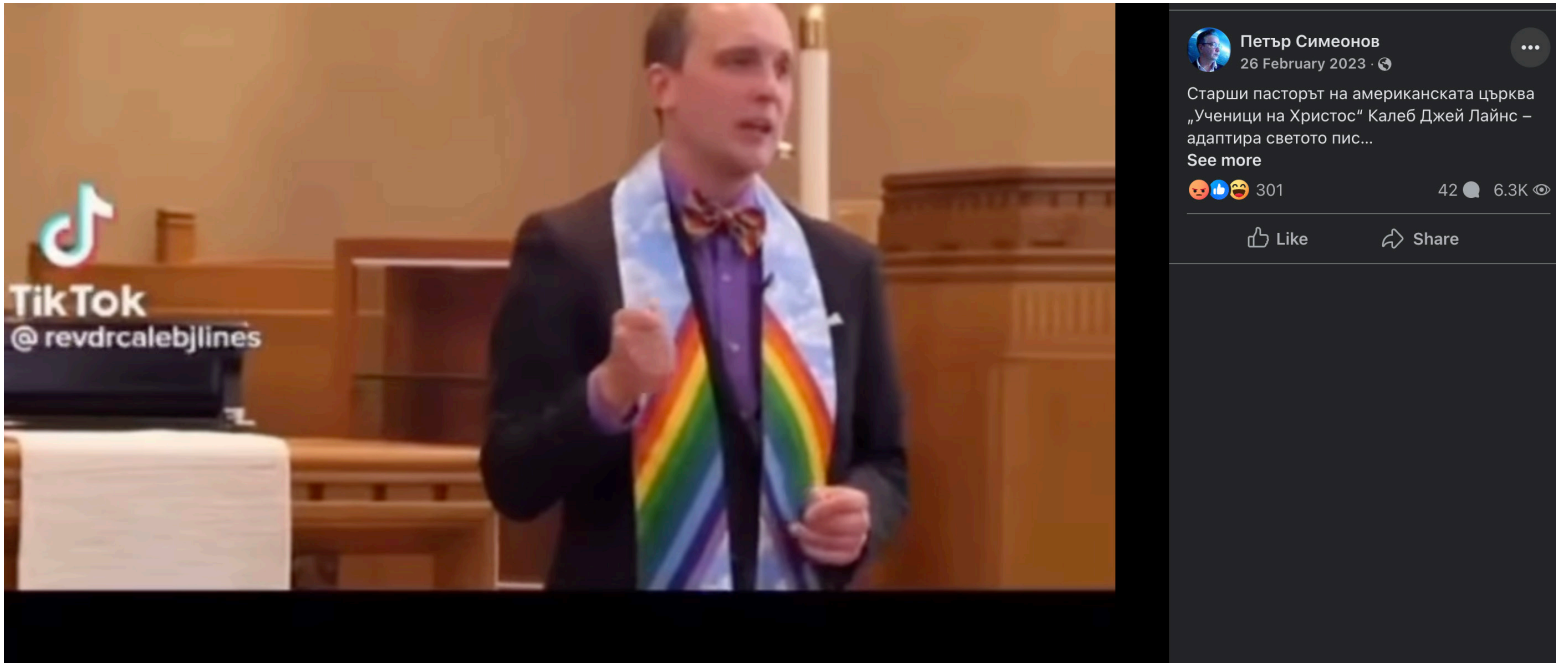

Една такава дезинформационна кампания, която достигна изключителни мащаби в социалните мрежи и отвъд тях през 2018-2019 г. е наративът за отнемането на деца от семейства, за да бъдат изпратени те при еднополови двойки в Норвегия. Тогава дезинформационната кампания ескалира на много места като в Сливен дори ромски родители прибраха по-рано децата си от училище, притеснени, че няма да могат да ги предпазят, ако не са у дома. Според ромски активисти цялата кампания е умишлено изфабрикувана, за да се създаде напрежение в ромските квартали и да може родителите да изтеглят децата си от училище и по този начин да се задълбочат негативните обществени нагласи към ромите и ромските семейства, пише в **проучването си Фондация С.Е.Г.А.** По този начин устойчивият наратив за неграмотността и необразоваността на ромите е допълнително онагледен чрез отказа на ромските родители да изпращат децата си на училище, допълват авторите.

Тази дезинформационна кампания се вписва в характерния за много конспиративни теории страх от неизвестен враг или дори злодей. По същия начин, по който например Бил Гейтс е обвиняван за всякакви несгоди като централен герой в най-различни конспирации, тук норвежката държава заема мястото на злодей, в съучастие с българските институции, на които ромските общности така или иначе нямат високо доверие.

КАК МОЖЕ ДА СЕ РАБОТИ ЗА БОРБА НА ДЕЗИНФОРМАЦИЯТА В РОМСКАТА ОБЩНОСТ

Дезинформацията по адрес на ромската общност в България е друг голям проблем за самите членове на общността - тя засилва недоверието в медиите и търсенето на алтернативни източници, като в някои случаи това води хората и до дезинформационни послания по различни теми. Важна част от антиромските наративи в медиите е илюстрирането на общността като невежа и политически неангажирана, склонна да продаде гласа си и да "открадне" по този начин демократичния избор на българските гласоподаватели. Този проблем е особено засегнат в последните няколко години, в които българските граждани са гласували на предсрочни избори седем пъти. В последните месеци в ромските групи във Фейсбук се вижда и наратива за противопоставяне между българи и роми по тази линия.

Разпространяването на всички разгледани дезинформационни наративи в голяма част от случаите не се ограничава до ромските общности. Въпреки това естеството на социалните контакти в ромската общност и начинът, по който се осъществява комуникацията предразполага ромите към това да са изложени на дезинформация. Разгледаните дезинформационни наративи, които са популярни сред ромските общности, показват също как всеки един от тях се свързва с някоя специфична за общността черта, за да се свърже успешно и дори на емоционално ниво с ромите. Това е още един начин, по който ромската общност е маргинализирана и застрашена, включително е застрашено и здравето на членовете ѝ, както беше по време на пандемията от Ковид-19.

Борбата с дезинформацията минава както през медийна грамотност, така и в случая с ромската общност, през изграждане на цялостно доверие в източниците на информация извън затворената общност - в пряката комуникация, и в тази в социалните мрежи. Възможно решение е и създаване на други такива, били те и затворени, общности в социалните мрежи, където обаче да се упражнява повече контрол над разпространяваната информация от администратори и модератори, както и да се предоставят опровержения на дезинформационните послания, ако те се появят и привлекат интереса на общността.

За да се увеличи доверието на ромската общност в медиите обаче е особено важно антиромските наративи в тези медии да останат в миналото. Възползването от стереотипни описания и поставянето на роми в манипулативна светлина, което се наблюдава в много медии, трябва да бъде заместено от повече добри примери и категорично опровергаване на дълбоко залегналите в общественото мнение подвеждащи информации за ромите. Тези и други действия са важни не само заради нуждата от защита от дезинформацията, но и най-вече защото в маргинализирани групи като ромската общност, излагането на дезинформация и пропаганда може да влоши още повече положението на тази група в обществото и да окаже по-бързо и по-ефективно негативно влияние върху качеството на живот на хората, които са част от нея.

ИЗТОЧНИЦИ:

The Mercury Project, "Measuring Susceptibility to Misinformation in Lower-Income Populations"

Фондация С.Е.Г.А., "Грижа за истината - срещу фалшивите новини и антиромската дезинформация"

Deutsche Welle, Мина Киркова, "Кой има полза от лъжите за ромите?"

Фондация С.Е.Г.А., в партньорството с Центъра за изследване на демокрацията (ЦИД), Фондация „Рома – Лом" и Фондация „Приложни изследвания и комуникации", "Медийни и онлайн наративи, фалшиви новини и тенденции за дезинформация, засягащи ромите в България"

Атанас Атанасов, Център "Амалипе", "Осъзнаване и борба с дезинформацията в ромската общност"

Factcheck.bg, Елена Фурнаджиева, "Митовете за социализма: НРБ сред първите в света по здраве и богатство?"

Factcheck.bg, Катерина Василева, "Няма доказателства, че Украйна разработва биологично оръжие в лаборатории, финансирани от Пентагона"

Factcheck.bg, Кристина Минчева, "Колаж в социалните медии заблуждава, че Украйна извършва престъпления срещу българи"

Factcheck.bg, Мина Киркова, "Ковид-19 и заговорът за намаляването на световното население"

Институт "Отворено Общество", "Ромите в България: Информационен справочник"

Институт "Отворено Общество", "Нагласи към ваксините и ваксинирането срещу Ковид-19 в пет ромски общности в България"

CT24, "Romové cítí frustraci, klíčovou roli nyní hrají dezinformace, shodly se vládní zmocněnkyně a odbornice na extremismus"

Transitions, "When Fake News Targets the Underprivileged"

Romea.cz, "Russia distorting photos for propaganda purposes, Roma nonprofits alert Ukrainian authorities"

БНР, "Роми от "Победа": Ваксината ще ни убие, Исус Христос ни пази от коронавирус!"

European Commission, "The Roma vaccination gap: Evidence from twelve countries in Central and South-East Europe"

Telex, "In Hungary's Roma segregates, misinformation is more dangerous than Covid-19"

dВерсия, Михаил Мишев, "Къде е бъдещето на ромското движение?"

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

AEJ
BULGARIA

Този доклад е част от кампанията #ОтвъдВидимото. Тя се изпълнява от Център Амалипе, Асоциацията на европейските журналисти и Българската платформа на Европейско женско лоби.Кампанията е част от програма #EQUIROM (Equality and Freedom from Discrimination for Roma), с финансовата подкрепа на Европейския съюз и Съвета на Европа. Гледните точки, изразени тук, по никакъв начин не могат да се приемат като отразяващи официалното становище на която и да е от тези институции.